

RAAP-NOTITIE 1779

Plangebied Molenweg te Heino

Gemeente Raalte

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost bv

Titel: Plangebied Molenweg te Heino, gemeente Raalte; archeologisch vooronderzoek:
een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: juli 2006

Auteur: drs. E.C. Pronk

Projectcode: RAMH

Bestandsnaam: NO1779-RAMH.doc

Projectleider: drs. E.C. Pronk

Projectmedewerker: ing. F.R.P.M. Miedema

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: 402977

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 18071

Autorisatie: drs. H.B.G. Scholte Lubberink

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Zeeburgerdijk 54

1094 AE Amsterdam

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

telefoon: 020-463 4848

telefax: 020-463 4949

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2006

RAAP Archeologisch adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Verhoeve Milieu Oost bv heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 17 juli 2005 inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande bodemingrepen aan de Molenweg te Heino in de gemeente Raalte. Doel van dit onderzoek was eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied geen (eenduidige) archeologische resten aangetroffen. Naar verwachting zal er als gevolg van de geplande werkzaamheden dan ook geen verstoring van archeologische resten optreden. Derhalve worden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Verhoeve Milieu Oost bv heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 17 juli 2005 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de geplande bodemingrepen aan de Molenweg te Heino in de gemeente Raalte. Het archeologisch vooronderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het onderzoek was het opsporen van deze resten en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied

Het plangebied (ca. 2,2 ha) ligt aan de Molenweg te Heino. Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 27F van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 211.565/495.090. Het perceel staat kadastraal bekend onder gemeente Heino, sectie D, nummer 3137. Ten tijde van het onderzoek was het plangebied in gebruik als maïsakker.

1.3 Onderzoeksofzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek.

Het bureau- en inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998).

RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden. Enkele vaktermen worden achter in deze notitie beschreven (zie verklarende woordenlijst).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd (in de loop van 2006 gaat de ROB op in de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschappen en Monumentenzorg [RACM]).

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Het plangebied ligt geomorfologisch gezien op de overgang van een dalvormige dekzandlaagte naar een dekzandplateau (Spek, 1996: code DZ-5/DZ-3).

Bodem

De bodem in het plangebied bestaat voornamelijk uit kalkloze beekerdgronden: lemig fijn zand met grondwatertrap III* (Stiboka, 1983: code pZg23). In het zuidoosten komen in een deel van het plangebied laarpodzolgronden voor: leemarm en zwak lemig fijn zand met grondwatertrap IV (Stiboka, 1983: code cHn21).

Archeologie

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit (de directe omgeving van) het plangebied. Circa 1 km ten westen van het plangebied bevindt zich de havezate Bredenhorst uit de Late Middeleeuwen. Het betreft een terrein van hoge archeologische waarde (ARCHIS-monumentnummer 9143). Circa 1 km ten oosten van het plangebied bevinden zich twee vindplaatsen met resten uit het Mesolithicum en uit de Nieuwe tijd (ARCHIS-waarnemingsnummers 26321 en 26322). De boerderij ten westen van het plangebied bestond al in 1818 (www.dewoonomgeving.nl). Het omliggende land is voorzover bekend altijd bouwland geweest.

Archeologische verwachting

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2005) geldt voor het plangebied een lage kans op het aantreffen van archeologische waarden. Gezien de aanwezigheid van enkele relatief hoge terreindelen volgens het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN), die mogelijk worden gevormd door dekzandkopjes op het dekzandplateau, geldt op basis van geomorfologische en bodemkundige gegevens een middelmatige verwachting voor archeologische resten uit het Paleolithicum t/m de Late Middeleeuwen, waarvan de meeste zich gezien de geologische situatie waarschijnlijk binnen circa 50 cm -Mv bevinden.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

Tijdens het veldonderzoek zijn 15 boringen verricht in een grid van 40 bij 50 m in vier noordwest-zuidoost georiënteerde raaien (figuur 1 en bijlage 1). De boringen in een raai versprongen ten opzichte van die in de naastgelegen raai, waardoor een systeem van gelijkbenige driehoeken ontstond. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode IJzertijd t/m Late Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord tot maximaal 1,2 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot en verbrande leem). Er zijn geen monsters genomen. Het opgeboorde materiaal is gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,4 cm; het zeefresidu is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

Het plangebied bevindt zich op de overgang van een dalvormige dekzandlaagte naar een dekzandplateau met respectievelijk beekerd- en laarpodzolgronden. In het plangebied zijn beide bodemsoorten aangetroffen in matig fijn tot matig grof, zwak grindig, zwak tot matig siltig zand. Naar beneden toe wordt het bodemmateriaal in het algemeen iets grover en siltiger.

De beekerdgronden zijn voornamelijk aangetroffen in het noordelijke en zuidwestelijke deel van het plangebied (boringen 1 t/m 4, 9 t/m 12 en 15). Deze bodems zijn gevormd in matig siltig, matig fijn tot matig grof zand. In de boringen 5 t/m 8 en 14 zijn intacte laarpodzolbodems aangetroffen in zwak siltig, matig fijn zand.

De bouwvoor is gemiddeld 35 cm dik. In de boringen 1, 4, 11 en 15 is de bodem tot gemiddeld 0,55 m -Mv verstoord. Mogelijk is hier in oude, gedempte verkavelingsloten geboord. Hetzelfde geldt voor boring 13, waar tot minimaal 1,2 m -Mv een huneuze vulling is aangetroffen van een vermoedelijke sloot.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek is in één boring (boring 7) in de bouwvoor een sterk verweerd fragment aardewerk (kogelpot of grijsbakkend aardewerk) uit de Late Middeleeuwen aangetroffen. Aan het oppervlak is een fragment verbrand bot aangetroffen. Gezien het feit dat de vondsten in de bouwvoor en aan het oppervlak zijn gedaan en mogelijk tijdens bemesting zijn opgebracht, vormen deze twee indicatoren geen aanleiding om de aanwezigheid van archeologische resten in het plangebied te vermoeden. Derhalve wordt aan geen van beide vondsten een conclusie verbonden.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Tijdens het veldonderzoek zijn geen (eenduidige) aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van archeologische resten in het plangebied.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van (duidelijke) aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact opgenomen worden met de gemeente Raalte.

Literatuur

- Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998.** *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Spek, T., 1996.** Salland, het natuurlijke landschap. In: R. Pereboom & J. Kummer (red.); *Van de Hunnepe tot de zee. De geschiedenis van het Waterschap Salland*. IJsselacademie, Kampen.
- Nederlands Normalisatie-instituut, 1989.** *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROB, 2005.** *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- Stiboka, 1983.** *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 27 Oost Heerde*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen, 2004.** Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Gebruikte afkortingen

AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
-Mv	beneden maaiveld
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschappen en Monumentenzorg
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Verklarende woordenlijst

dekzand	Fijnzandige afzettingen die onder periglaciale omstandigheden voornamelijk door windwerking ontstaan zijn; de dekzanden van het Weichselien vormen in grote delen van Nederland een 'dek'.
eerdgrond	Laag met donkere, min of meer rulle grond, met organische en anorganische bestanddelen.
havezate	Ridderlijk goed of kasteel in de oostelijke provincies.
leem	Grondsoort die wordt gekenmerkt door een hoog siltgehalte (bodemdeeltjes tussen 0,002 en 0,05 mm).
lithologisch	Het sedimentaire gesteente (ook klei, zand, e.d.) betreffend (bijv. korrelgrootte).
podzol	Bodem met een uitspoelingslaag (E-horizont) en een inspoelingslaag (B-horizont). Het gehele proces van het uitloggen van de E-horizont en de vorming van een B-horizont door inspoeling van humus en ijzer heet podzolering.
silt	Gronddeeltjes groter dan of gelijk aan 2 µm en kleiner dan 63 µm.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

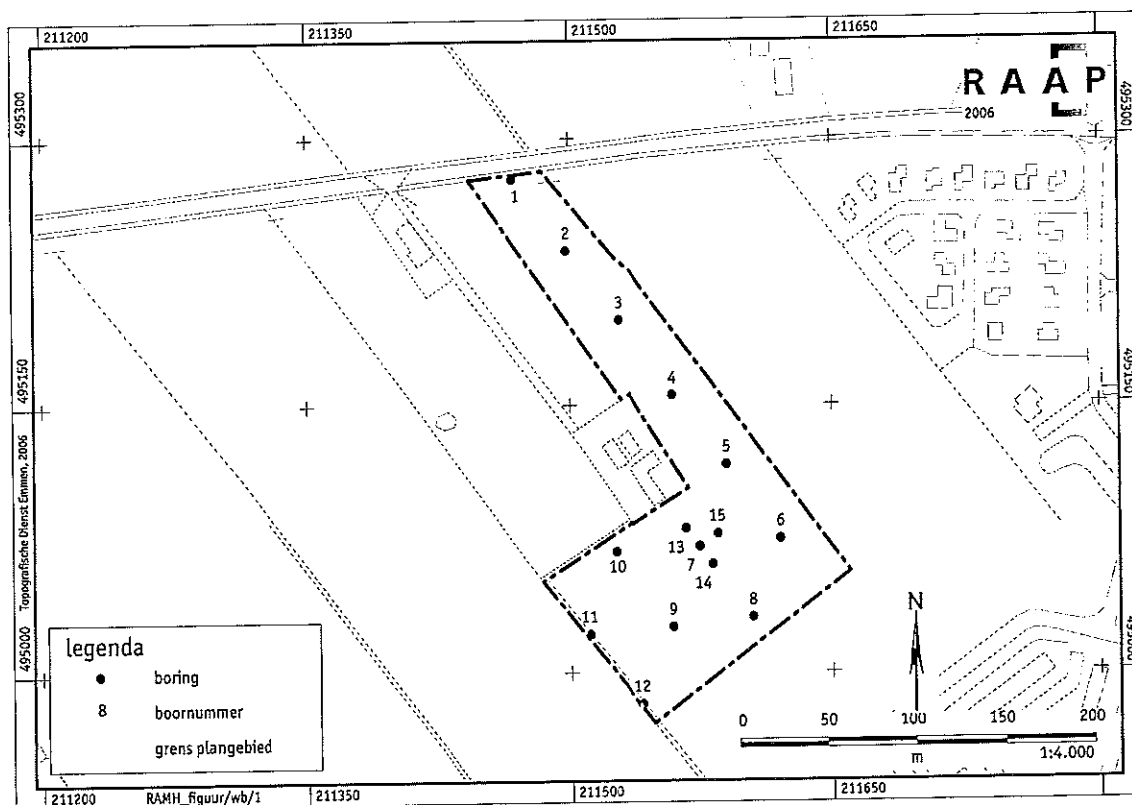
Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering
Nieuwe tijd	1500 - heden
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd	12 voor - 450 na Chr.
IJzertijd	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000 - 8800 voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

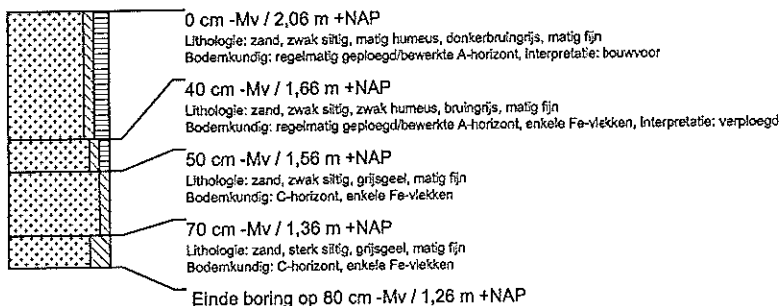

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

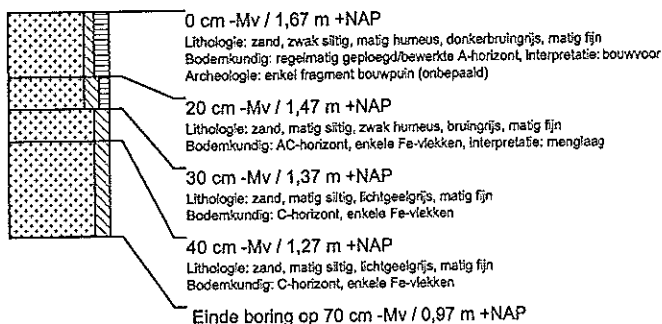
boring: RAMH-1

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.468, Y: 495.277, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 2,06, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

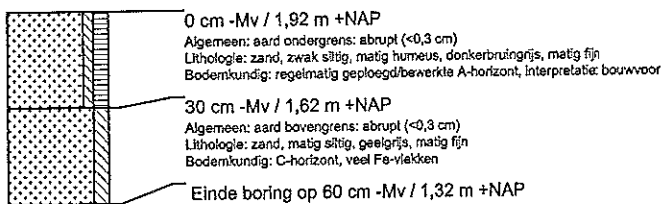
boring: RAMH-2

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.498, Y: 495.237, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 1,67, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

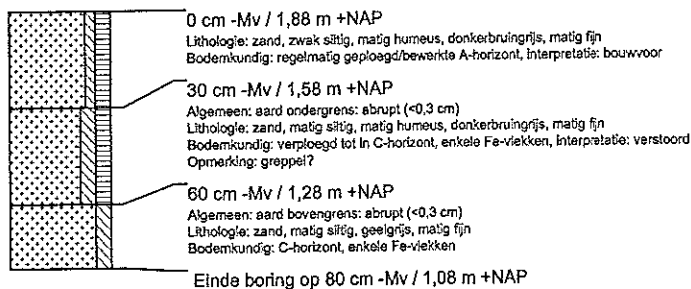
boring: RAMH-3

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.528, Y: 495.198, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 1,92, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

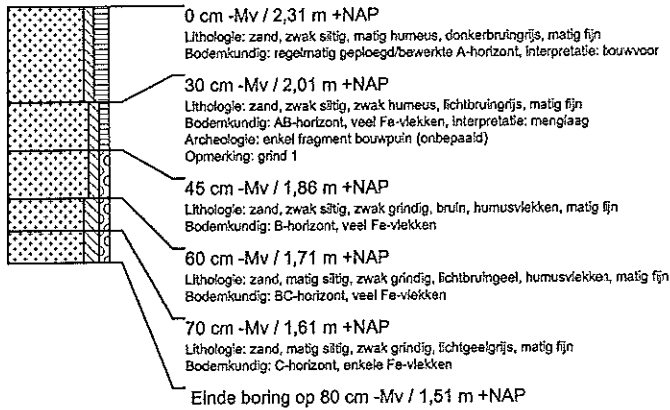
boring: RAMH-4

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.559, Y: 495.156, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 1,88, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

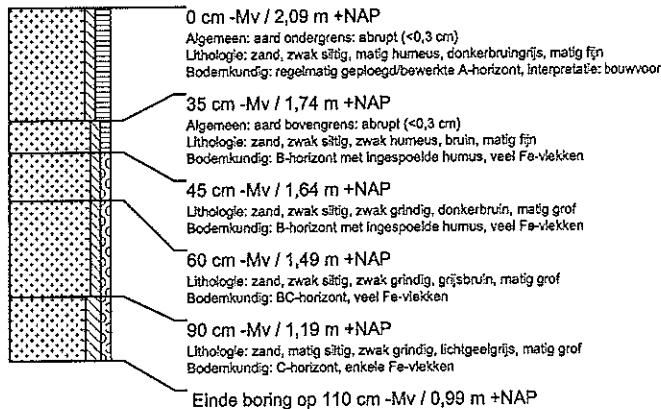
boring: RAMH-5

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.590, Y: 495.117, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 2,31, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

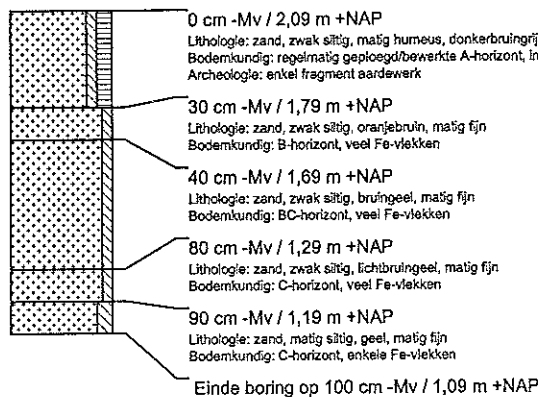
boring: RAMH-6

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.620, Y: 495.076, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 2,09, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

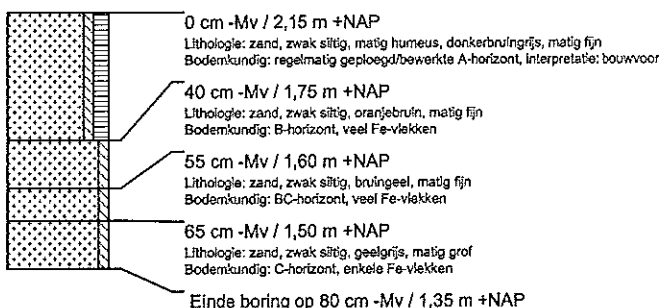
boring: RAMH-7

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.574, Y: 495.071, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 2,09, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

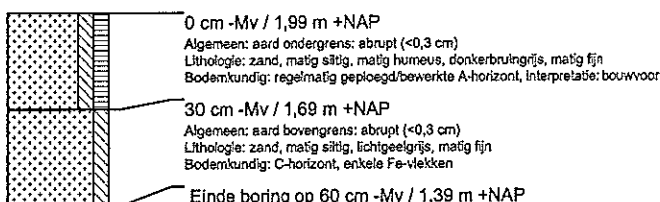
boring: RAMH-8

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.605, Y: 495.031, precieze locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 2,15, precieze hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

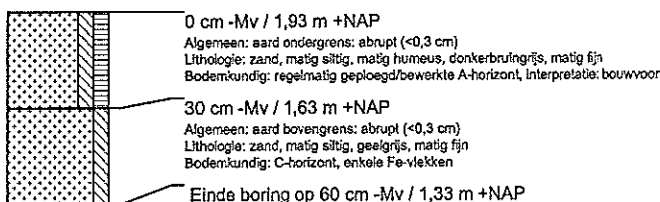
boring: RAMH-9

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.559, Y: 495.026, precieze locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 1,69, precieze hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

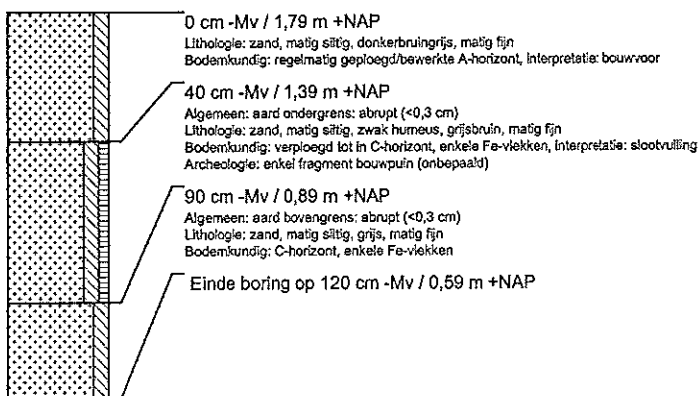
boring: RAMH-10

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.526, Y: 495.068, precieze locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 1,63, precieze hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

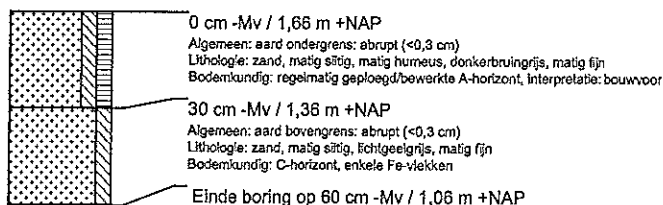
boring: RAMH-11

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.511, Y: 495.022, precieze locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 1,79, precieze hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

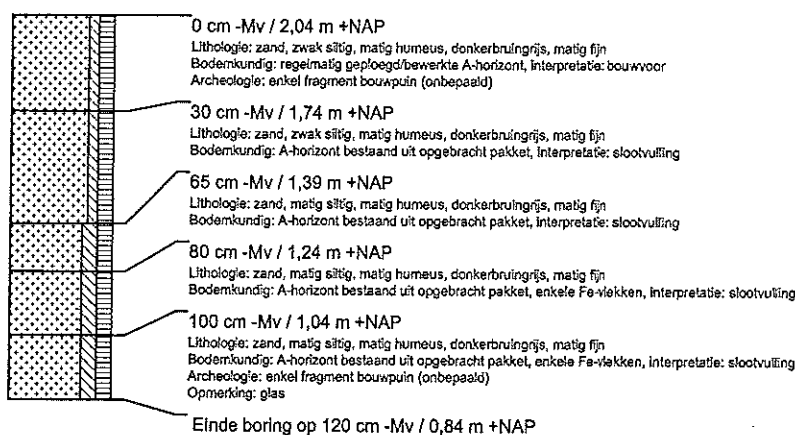
boring: RAMH-12

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.542, Y: 494.982, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 1,66, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

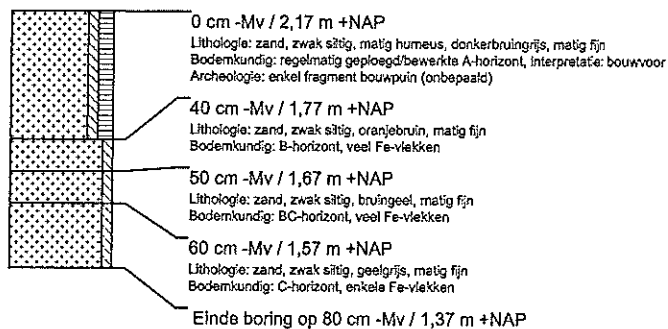
boring: RAMH-13

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.567, Y: 495.080, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 2,04, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

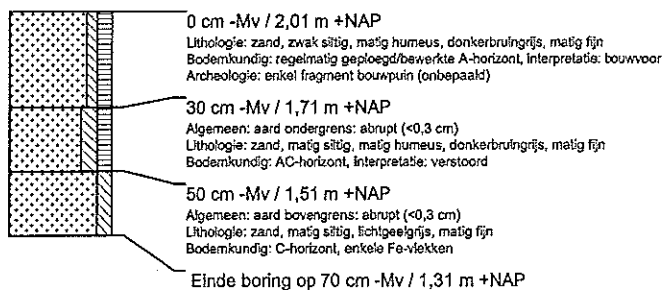
boring: RAMH-14

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.582, Y: 495.061, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 2,17, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

boring: RAMH-15

beschrijver: EP/FM, datum: 17-7-2006, X: 211.685, Y: 495.078, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 27F, hoogte: 2,01, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: akker, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: Verhoeve Milieu Oost B.V., uitvoerder: RAAP Oost

RAAP-NOTITIE 2685

Plangebied Kiezebos III te Heino

Gemeente Raalte

Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek

Colofon

Opdrachtgever: Bouwkundig tekenbureau Gerrit Scholten

Titel: Plangebied Kiezebos III te Heino, gemeente Raalte; archeologisch vooronderzoek:
een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: april 2008

Auteur: *drs. K.J. van den Berghe*

Projectcode: RAKH

Bestandsnaam: N02685-RAKH.doc

Projectleider: drs. K.J. van den Berghe

Projectmedewerkers: H. Ringenier & J. Vosselman MA

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 28072

Autorisatie: drs. H.B.G. Scholte Lubberink

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491 500

Leeuwenveldseweg 5b

telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2008

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever:* DHV B.V.
- *aanleiding onderzoek:* Ontwikkeling plangebied Kiezebos III
- *datum uitvoering veldwerk:* 28 maart 2008

Locatiegegevens

- *plangebied:* Kiezebos III
- *plaats:* Heino
- *gemeente:* Raalte
- *provincie:* Overijssel
- *Kadastrale gegevens:* Heino, sectie D, nummers 2860 & 3135
- *kaartblad topografische kaart Nederland, schaal 1:25.000:* 27F
- *grondgebruik plangebied:* Grasland
- *oppervlakte plangebied:* ca. 2,6 ha
- *centrumcoördinaten (X/Y):* 211.640/495.165

Voorgenomen bodemingrepen

De planontwikkeling voorziet in de nieuwbouw van een (deel van een) woonwijk: Kiezebos III. Ten behoeve van de nieuwbouw zal naar verwachting een bodemverstoring plaatsvinden in het totale plangebied tot maximaal circa 1 m -Mv. Omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten, dient een archeologisch vooronderzoek te worden uitgevoerd.

Doelstelling

Doel van het onderzoek is het vaststellen van de intactheid van de bodem/laagoppeenvolging en/of in het plangebied archeologische resten voorkomen (of verwacht worden) die bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen.

Onderzoekopzet en richtlijnen

Het bureau- en inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB). In het kader van het Interimbeleid werkt RAAP onder de opgravingsvergunning van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM).

2 Bureauonderzoek

Geomorfologische en/of bodemkundige gegevens

Het plangebied ligt geomorfologisch gezien op de overgang van een dalvormige dekzandlaagte naar een dekzandplateau (Spek, 1996: code DZ-5/DZ-3). De bodem in het plangebied bestaat voornamelijk uit kalkloze beekeerdgronden: lemig fijn zand met grondwater op minder dan 40 cm -Mv (Stiboka, 1983: code pZg23 III*).

Archeologische gegevens

- *IKAW*: volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden geldt voor het plangebied een lage kans op het aantreffen van archeologische waarden.
- *ARCHIS-waarnemingen*: in ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit (de directe omgeving van) het plangebied. De boerderij ten oosten van het plangebied bestond al in 1818, maar hiervan zijn geen archeologische gegevens bekend (www.watwaswaar.nl). Het plangebied en de omliggende landerijen zijn, voor zover bekend, altijd als akkerland in gebruik geweest.
- *Eerder archeologisch onderzoek*: in het verleden uitgevoerd archeologisch onderzoek in de directe omgeving van het plangebied (Pronk, 2006) heeft geen aanwijzingen opgeleverd om grotere, vondstrijke archeologische vindplaatsen in het plangebied te vermoeden.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op grond van de inventarisatie van bodemkundige en archeologische gegevens gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen (grotere, vondstrijke nederzettingen) uit alle perioden. Indien archeologische resten aanwezig zijn, zullen deze zich waarschijnlijk, gezien de bodemkundige eigenschappen van de ondergrond, in de bovenste 0,5 m van de bodem bevinden. Lokaal kunnen in theorie dieper ingegraven resten (kuilen, greppels) aanwezig zijn.

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methoden

- *positie boringen*: in een grid van 40 x 50 m in 4 noordwest-zuidoost georiënteerde raaien (figuur 1 en bijlage 1). De boringen in een raai versprongen ten opzichte van die in de naastgelegen raai, waardoor een systeem van gelijkbenige driehoeken ontstond.
- *gebruikt boormateriaal*: Edelmanboor met een diameter van 7 cm
- *totaal aantal boringen*: 14
- *geboorde diepte*: 0,75 m -Mv
- *boorbeschrijvingen*: lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) (bijlage 1)
- *X-/Y-coördinaten boringen*: met meetlinten ingemeten aan de hand van de bestaande perceelsgrenzen

Deze methode is geschikt voor het opsporen van vondstrijke nederzettingen. Deze methode is minder geschikt voor het opsporen van vondstarme nederzettingen en lokale archeologische resten (Tol e.a., 2004).

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopeenvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch en archeologisch)*: het plangebied bevindt zich op de overgang van een dalvormige dekzandlaagte naar een dekzandplateau met beekerdgronden. In het plangebied zijn de beekerdgronden aangetroffen in matig siltig, matig fijn tot matig grof, zwak grindig zand. De bouwvoor is gemiddeld 35 cm dik, ligt direct op de pleistocene ondergrond en vertoont Gley-verschijnselen (hydro-morfe kenmerken van reductie van de bodem vanwege een hoge grondwaterstand).
- *mate van verstoring*: op basis van de boringen lijkt de laagopeenvolging in het plangebied in het (recente) verleden door regelmatige agrarische bodembewerking in de vorm van scheuren en ploegen verstoord te zijn.
- *archeologische indicatoren in boringen*: noch in de bouwvoor, noch in de top van de pleistocene ondergrond zijn archeologische indicatoren aangetroffen.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

In overeenstemming met wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek (lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden; zie hoofdstuk 2) zijn tijdens het archeologisch vooronderzoek in plangebied Kiezebos III te Heino geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van (intacte) archeologische resten. De natuurlijke ondergrond bestaat uit beekerdgronden. De top van de dekzandplateau is aangetroffen op circa 0,35 m -Mv.

Selectieadvies

De afwezigheid van archeologische indicatoren en de verstoring van de bodem sluiten de aanwezigheid van (intacte) archeologische resten uit. Het archeologisch vooronderzoek heeft derhalve geen aanwijzingen opgeleverd voor de mogelijke aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische resten in het plangebied.

Aanbevelingen

Gezien de afwezigheid van archeologische indicatoren en de verstoring van de bodem door agrarisch grondgebruik in het (recente) verleden, wordt voorgesteld geen verder archeologische vervolgonderzoek in het plangebied uit te laten voeren.

Ten aanzien van de resultaten van het onderzoek en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen voor het verdere archeologische onderzoek kunt u contact opnemen met het bevoegd gezag of onderstaande contactpersoon.

- *contactpersoon RAAP*: drs. K.J. van den Berghe (0575-567876).

Literatuur

- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Pronk, E.C.**, 2006. Plangebied Molenweg te Heino, gemeente Raalte; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. *RAAP-notitie 1779*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Tol, A, P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-Rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau BV, Amsterdam.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12	voor	-	450 na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

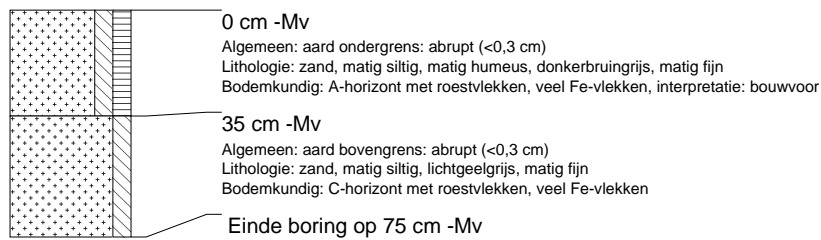

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

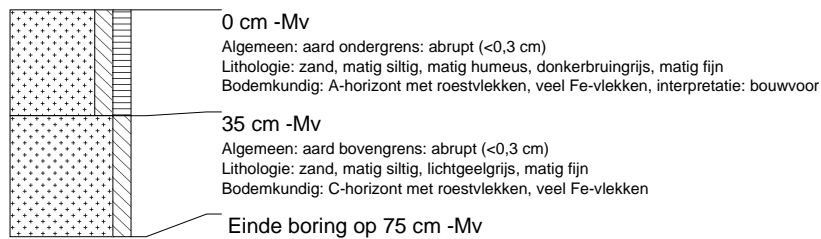
Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

boring: RAKH-1

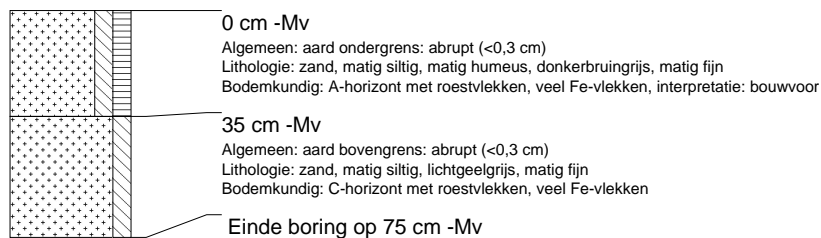
beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

boring: RAKH-2

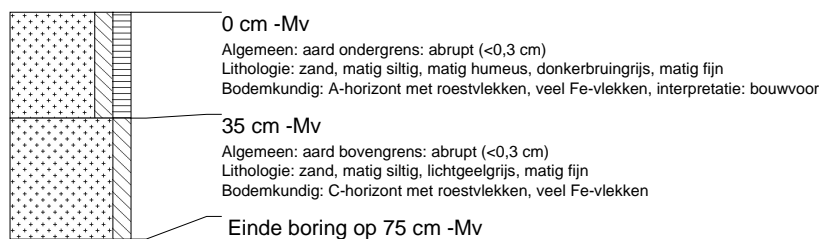
beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

boring: RAKH-3

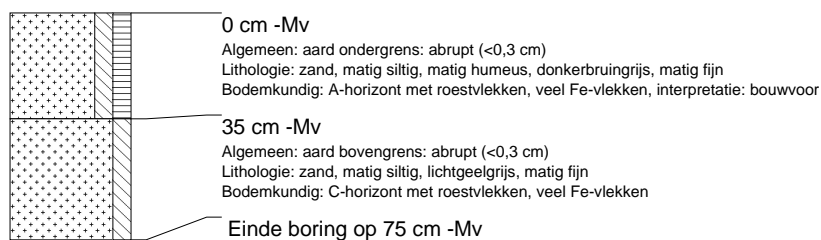
beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

boring: RAKH-4

beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

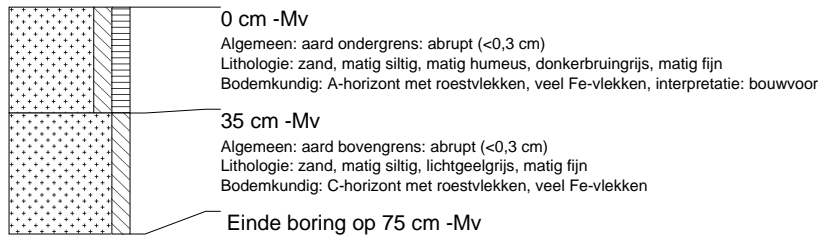
boring: RAKH-5

beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

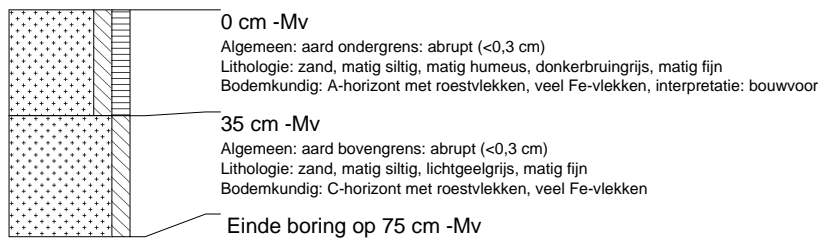

boring: RAKH-6

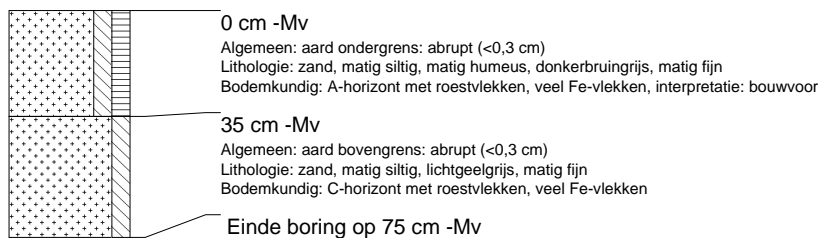
beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

boring: RAKH-7

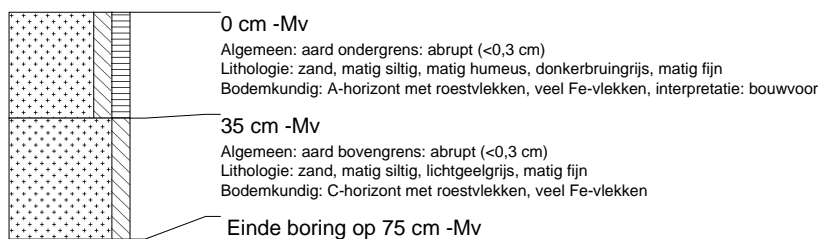
beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

boring: RAKH-8

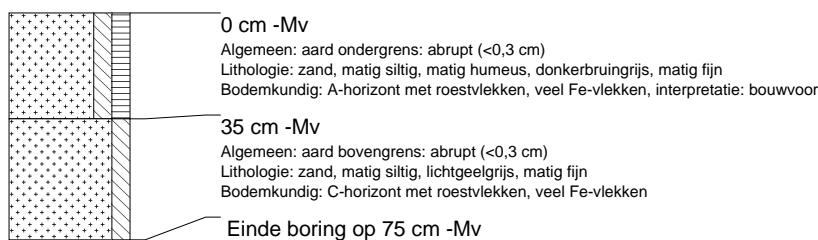
beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

boring: RAKH-9

beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

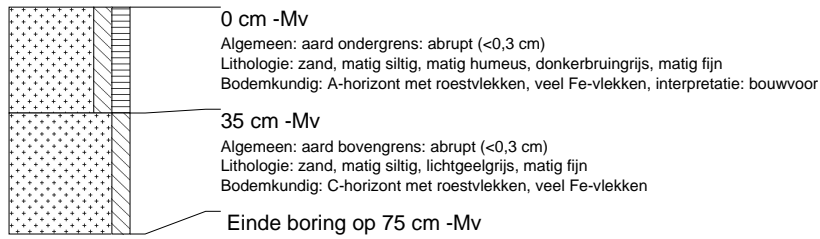
boring: RAKH-10

beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

boring: RAKH-11

beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

boring: RAKH-12

beschrijver: KJB, datum: 21-3-2008, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Raalte, plaatsnaam: Heino, opdrachtgever: DHV, uitvoerder: RAAP Oost

